

KOMMUNLEDNINGSKONTOR KLK
Utredningsenheten
Lena Lindegren

Årsrapport av arbetet med programutbudet på Åva gymnasium

1. Inledning

Ett av alliansuppdragen till gymnasie- och näringslivsnämnden handlar om att Åva gymnasium kontinuerligt ska se över sitt programutbud så att det motsvarar efterfrågan från både ungdomar och arbetsmarknad. I oktober 2019 beslutade gymnasie- och näringslivsnämnden därför att anta en årlig aktivitetsplan gällande Åva gymnasiums arbete med programutbudet. I samband med detta beslutades också att gymnasie- och näringslivsnämnden i oktober varje år ska få ta del av en årsrapport som redogör för arbetet med de olika aktiviteterna. Av denna återslagning ska även framgå hur Åva gymnasium ser att de kan behöva anpassa dimensionering och utbud av program, inriktningar och särskilda varianter. Skolans arbete med att profilera utbildningar så att de innehåller kurser på avancerad nivå ska också ingå i återslagningen.

I denna rapport redovisas inledningsvis statistik och reflektioner kring slutantagningen till Åva gymnasium inför hösten 2020. Därefter följer ett avsnitt som analyserar denna statistik tillsammans med den kunskap skolan har om hur elevernas och arbetsmarknadens framtida behov och önskemål ser ut, bland annat efter att ha genomfört aktiviteterna i planen. Samtliga program, inriktningar och särskilda varianter ingår i underlaget vid analysen. Här redovisar Åva gymnasium även hur planerna kring utbud och dimensionering ser ut framöver givet denna analys.

I bilaga 1 till denna rapport redogörs mer konkret och ingående för hur Åva gymnasium arbetat med de olika aktiviteter som ingår i aktivitetsplanen.

2. Antal sökande till Åva gymnasium HT-2020 – slutantagningen i juli

I tabellen nedan framgår hur många elever som sökt sig till de olika programmen på Åva gymnasium inför innevarande läsår enligt slutantagningen i juli 2020. Att analysera

slutantagningen ingår inte som en aktivitet i aktivitetsplanen och redovisas därför särskilt nedan i denna del av återrapporteringen.

Tabell: Slutantagning inför höstterminen 2020

Slutantagning juli 2020							
Program	Antagna	1:a hand antagna	Sökande 1:a hand	Antal platser	Reserver	Antagnings gräns	Median
	452	261	445	451	604	192,5	
Barn- och fritid	24	12	21	24	15	200	225
El- och energi	38	17	41	38	43	215	230
Ekonomi	64	29	50	64	116	250	267,5
IB	24	18	25	26	0	448	495
Naturvetenskap	58	32	63	58	71	295	305
Natur – musik	6	1	1	3	7	(595) 567,5	(600) 577,5
Restaurang och livsmedel	23	10	16	23	11	192,5	217,5
Samhällsvetenskap	64	40	75	64	170	247,5	262,5
Teknik – design	32	25	38	32	51	262,5	277,5
Teknik – info	64	40	59	64	56	255	267,5
Teknik – teknik	32	21	36	32	57	285	297,5
Vård- och omsorg	23	16	20	23	7	207,5	237,5

Det program som inför läsåret 2020/21 är mest populärt att söka sig till är det samhällsvetenskapliga programmet med 64 platser och 170 reserver, men även ekonomiprogrammet där det finns 64 platser och 116 reserver. Det totala söktrycket till teknikprogrammet har ökat med fler sökande till inriktningen teknikvetenskap, medan det minskat något för de andra inriktningarna på programmet. Gruppen reserver innehåller alla sökande som angett programmet som ett av sina val, men rangordning framgår inte. Överlag är det de teoretiska programmen som är mest populära hos eleverna att söka, vilket är en trend inte bara i regionen utan även nationellt. Även yrkesprogrammen är dock vid tiden för slutantagningen fulla och flera har även ett antal reserver. De program som ändå är minst attraktiva att söka är vård- och omsorgsprogrammet samt barn- och fritidsprogrammet.¹

Åva gymnasium menar att den valda strategin att garantera alla elever som går ett yrkesprogram att kunna läsa kurser som ger högskolebehörighet, är en trolig förklaring till att det visat sig att Åvas yrkesprogram har en högre andel förstahandssökande än flertalet andra

¹ Som framgår av bilaga 1 till denna rapport har Åva gymnasium gjort en analys av rörelserna mellan program och skolor i början av höstterminen 2020 för att kunna identifiera mönster att ta med i arbetet med att planera utbudet och dimensioneringen framöver. Här kan skolan notera att reservlistan för elever som angett vård- och omsorgsprogrammet som ett alternativ nu är uttömd och att programmet därför i nuläget inte är fullt.

skolor i länet². En annan förklaring kan vara att eleverna som söker yrkesprogram hellre vill gå på en stor skola med ett brett utbud, snarare än en nischad skola med enbart yrkesutbildningar.

På naturvetenskapsprogrammet erbjuder skolan en särskild variant med musik. Intresset för att söka utbildningar med särskild variant inom det estetiska området har minskat inom regionen, vilket lett till att flera gymnasieskolor har fasat ut dessa. Även på Åva gymnasium märks ett minskat elevintresse för den särskilda varianten musik. Skolan har löst detta genom att efter den preliminära antagningen utifrån faktiskt behov, minska antalet platser på den särskilda varianten och istället öka antalet platser på det vanliga naturvetenskapsprogrammet. Läsåret 2020/21 är det 6 elever som påbörjat den särskilda varianten. Även om skolan får en högre programersättning för dessa elever täcker den inte kostnaderna. Argumenten för att behålla den särskilda varianten har varit att musikverksamheten genom konserter och avslutningsframträdande bidrar till en vi-känsla och gemenskap på skolan.

3. Samlad analys efter slutantagningen och genomförda aktiviteter i aktivitetsplanen

Skolan bedömer att de aktiviteter som har genomförts enligt planen på ett bra sätt bidrar till en omvärldsbevakning och nulägeskunskap om vilka program och inriktningar som nu och inom en snar framtid eftersöks av kommande årskullar av gymnasieelever och hur arbetsmarknadens behov ser ut. Det ger samlat ett bra underlag för att kunna planera och dimensionera verksamheten framåt.

Vidtagna åtgärder inför läsåret 2020/21 efter en samlad analys

Utifrån den information som slutantagningen samt aktiviteterna i planen har gett, har skolan vidtagit ett antal åtgärder inför läsåret 2020/21 som närmare beskrivs nedan.

Utökning av ekonomiprogrammet

Inför läsåret 2020/21 utökade Åva gymnasium ekonomiprogrammet med en klass i årskurs 1. Bakgrunden var ett ökat intresse som identifierats vid mässor och av fler besökande på programinformationen vid Öppet hus på Åva gymnasium i november och januari. Storsthlm's årliga rapport Gymnasiebehovet visade att ekonomiprogrammet var det program i regionen som ökat allra mest under perioden 2011- 2019. Studievägledare på de kommunala grundskolorna i Täby signalerade också att ekonomiprogrammet var det program som flest elever var intresserade av, vilket också bekräftades av de preliminära antagningssiffrorna i mars. Även om programmet erbjuds på många av de andra gymnasieskolorna i nordostsektorn

² Statistik från gymnasieantagningen, slutlig antagning inför läsåret 2020/21, visar att det finns lediga platser på flera yrkesprogram hos ett flertal utbildningsanordnare. I augusti 2020 fanns det sammanlagt 1 990 lediga platser på yrkesprogram i länet.

bedömde ledningen på Åva gymnasium att elevintresset var så pass stort att det var rimligt att utöka ekonomiprogrammet med en klass.

Slutantagningen visade att intresset också var tillräckligt stort för att fylla en klass. Antagningsgränsen har sjunkit relativt lite trots utökningen; från 260 poäng 2019 till 250 poäng 2020. Åva gymnasium bedömer att satsningen på att utöka ekonomiprogrammet, trots stor konkurrens, har varit lyckad. Utökningen har också kunnat genomföras utan några större rekryteringsbehov. Det totala söktrycket till detta program och trender i omvärldsbevakningen tyder på att det kan fortsätta även kommande år. Detta tyder på att skolans elevantal kommer att fortsätta öka vilket i sin tur kommer att medföra ett ökat rekryteringsbehov

Åtgärder för ett ökat intresse för teknikprogrammet

Genom en omvärldsbevakning och deltagande på bland annat SACO-mässan, vet skolan att det på arbetsmarknaden råder efterfrågan på personer med teknikutbildning, samtidigt som allt färre elever nationellt väljer dessa program, till förmån för framförallt ekonomiprogrammet och samhällsvetenskapliga programmet. Åva gymnasium har därför fokuserat på riktade aktiviteter mot elever i årskurs 9 för att informera om teknikprogrammet och vilka yrkesmöjligheter som finns. Särskilda aktiviteter har riktats mot flickor eftersom det traditionellt är få flickor som väljer det programmet. Inom denna grupp finns därför en stor potential för ytterligare teknikutbildade personer till en framtida arbetsmarknad.

Strategin har varit att låta flickor som är nyfikna på teknik få möta kvinnliga förebilder. Ett sätt har varit att vid Öppet hus och mässor ha både flickor och pojkar som ambassadörer för programmet. Genom skolans samarbete med organisationen Womengineer får flickor som går på teknikprogrammet göra studiebesök på arbetsplatser där kvinnliga civilingenjörer beskriver sin yrkesroll. Därutöver anordnar skolan träffar där flickor från de olika inriktningarna får lära känna varandra.

Satsningen på att öka andelen flickor börjar ge resultat. Av de elever som började på teknikprogrammet årskurs 1 hösten 2020 är 19 flickor, det vill säga 15 procent. Hösten 2018 var andelen flickor 10 procent och 2019 11 procent. Värt att notera är att det är ganska stora skillnader i könsfördelningen mellan inriktningarna. Störst andel flickor, 38 procent, har valt inriktningen design- och produktutveckling. På inriktningen teknikvetenskap är 16 procent flickor och på den största inriktningen informations- och medieteknik endast 3 procent.

Skolan har utifrån det behov som arbetsmarknaden uttrycker även genomfört andra aktiviteter för att uppmuntra elever i årskurs 9 som har ett särskilt intresse för matematikämnet att välja antingen teknikprogrammet inriktningen teknikvetenskap eller det naturvetenskapliga programmet. Här har skolan använt två strategier.

Den ena handlar om att skolan under flera år erbjudit elever i årskurs 9 att läsa gymnasimatematik. Läsåret 2019 - 2020 togs också det diagnostiska provet före kursstart bort och i stället välkomnades alla som var intresserade av matematik att gå kursen. Det ledde

till att 58 elever i årskurs 9 började kursen i augusti, varav 30 deltog hela höstterminen. Detta är en kraftig ökning jämfört med tidigare år.

Den andra strategin som skolan använt är att låta matematikintresserade elever i årskurs 3 på naturvetenskapsprogrammet och teknikprogrammet läsa kursen Linjär algebra för gymnasister inom ramen för gymnasiekursen Matematik specialisering. Kursen anordnas av institutionen för matematik vid Kungliga Tekniska Högskolan och förra läsåret var det 16 elever som läste den kursen.

I antagningen till läsåret 2020/21 ökade antagningsgränsen för naturvetenskapsprogrammet från 267,5 poäng 2019 till 295 poäng 2020. Samma tendens syns på teknikprogrammets inriktning teknikvetenskap där antagningsgränsen ökade från 255 poäng 2019 till 285 poäng 2020. Det är rimligt att anta att de båda matematiksatsningarna gjort att eleverna i årskurs 9 uppmärksammat att Åva gymnasium erbjuder kurser som både utmanar och stimulerar matematikintresserade och högrepresterande elever.

Bedömningen i nuläget är att de olika åtgärder som beskrivs ovan för att öka intresset för teknikprogrammet, men även det naturvetenskapliga programmet, har varit framgångsrika och kommer att fortsätta mot bakgrund av de behov som arbetsmarknaden ger uttryck för och elevernas fortsatta intresse.

Sammanfattning och tankar framåt

Den information som skolan får genom de olika aktiviteterna i planen, tillsammans med antagningsstatistiken inför innevarande läsår, visar att Åva erbjuder program och inriktningar som eleverna är intresserade av att söka och att eleverna sedan är attraktiva för arbetsgivare. Elevernas intresse kan vara föränderligt, men skolan bedömer att de då fångar upp sådana strömningar genom den analys som görs löpande under året i samband med de olika aktiviteterna i planen. Skulle analysen exempelvis peka på förändringar i elevernas efterfrågan eller förändrade behov på arbetsmarknaden, genomförs då de korrigeringar i utbud som behövs.

Utifrån hur analysen ser ut i dagsläget gör Åva följande bedömning om planeringen framåt inför nästa läsår 2021/22.

Fortsatt utökat ekonomiprogram med en klass

Åva gymnasium hade läsåret 2018/2019 totalt 1226 elever, 2019/2020 en ökning till 1253 elever och har i september 2020 ökat till 1302 elever. Skolan avser att även fortsättningsvis ha 64 platser på ekonomiprogrammet, under förutsättning att programmets attraktivitet kvarstår. Om nuvarande dimensionering av övriga program kvarstår kommer det att innebära cirka 1360 elever hösten 2021 och cirka 1420 elever hösten 2022. En av osäkerheterna är språkintruktionsprogrammet där antalet elever i september 2020 är 37 att jämföra med 107 elever 2017. Skolans bedömning är att lokalkapaciteten klarar en utökning till 1420 elever, även om det innebär att matsalskapaciteten blir styrande för schemaläggningen.

Nuvarande programutbud bedöms kunna kvarstå

Skolans bedömning är att nuvarande programutbud, inklusive inriktningar och särskilda varianter, är rimligt utifrån sökandebild, fyllnadsgrad på programmen och antagningsgränser. För de studieförberedande programmen behöver eleverna ha goda kunskaper med sig från grundskolan för att klara utbildningen och nå examen. Dimensioneringen av programmen behöver vara dynamiskt utifrån sökandebilden efter den preliminära antagningen i vår.

När det gäller vård- och omsorgsprogrammet som i dagsläget inte är helt fullt avser skolan ändå att erbjuda samma antal platser läsåret 2021/22 som innevarande läsår. Huvudskälet är att det behöver finnas alternativ för elever som inte vill gå ett högskoleförberedande program men vill ha en möjlighet att få en anställning direkt efter gymnasiet. Arbetsmarknaden för undersköterskor är god. Programmet ger också en bra grund för de elever som sedan siktar på vårdutbildning på högskolan.

Kurser som erbjuds på avancerad nivå

Åva gymnasium ska ge en möjlighet för elever på alla program att utmanas. För elever på studieförberedande program avser skolan att läsåret 2021/2020 erbjuda kurser med engelska som undervisningsspråk inom det individuella valet. Tack vare att skolan har ett IB-program finns kompetens inom flera ämnen. Elever på naturvetenskapliga programmet och teknikprogrammet får möjlighet att välja en fördjupningskurs i matematik på engelska. På samhällsvetenskapsprogrammet och ekonomiprogrammet kommer en fördjupningskurs i samhällsvetenskap att erbjudas. Elever som tar vara på den möjligheten kommer att ha ett försprång på högskolan där studenter på många utbildningar möter kurslitteratur på engelska redan första terminen.